

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 33648**Nom:** Didàctica de l'educació plàstica i visual de l'educació primària**Cicle:** Grau**Crèdits ECTS:** 6**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Facultat de Formació del Professorat	2	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau Mestre/a Educació Primària	Didáctica de la educación plástica y visual de la educación primaria	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

SILVESTRE VAÑO RICARD

RESUM

Didàctica de l'Educació Plàstica i Visual de l'Educació Primària és una assignatura teòrico-pràctica troncal, de caràcter obligatori, que s'imparteix en segon curs de la titulació de Grau en Educació Primària dins del Pla d'Estudis Universitaris de la Universitat de València.

Integrada en les matèries de l'Àrea de Plàstica, té com a objectius principals:

- Desenvolupar les capacitats expressives i creatives de l'alumnat a través de l'estudi dels conceptes bàsics del llenguatge plàstic i de cultura visual contemporània.
- Desenvolupar aspectes didàctics, metodològics i pautes per a l'anàlisi del dibuix de l'infant a l'Educació Primària.
- Fomentar la sensibilitat i consciència cultural i social de l'Art en els futurs docents, així com el seu valor didàctic i educatiu, i la seua contribució de les experiències artístiques en la formació integral de l'Ésser Humà.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

La matèria precisa de certs coneixements bàsics sobre:

- El llenguatge plàstic i visual.
- Materials i tècniques d'expressió i comunicació a través d'imatges.

Requereix també interès i predisposició oberta cap a l'aprenentatge, dels processos experimentals de creació artística, apreciació dels valors educatius de l'art, i saber expressar-se oralment i per escrit de forma correcta en les llengües oficials de la Comunitat Autònoma.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Adquirir els fonaments del llenguatge plàstic.

Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.

Apreciar els valors estètics, significatius i comunicatius de les obres d'art.

Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.

Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.

Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.

Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.

Conèixer les tècniques d'expressió plàstica bi- i tridimensional.

Desenvolupar les capacitats perceptives i sensorials.

Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.

Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.

Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.

Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.

Saber planificar activitats plàstiques i relacionar-les amb els continguts teòrics.

Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.

Ser capaç d'analitzar els dibuixos dels infants de 6 a 12 anys.

Ser capaç de realitzar una educació plàstica implicada en l'entorn sociocultural de l'alumne (museus, conferències, exposicions, arquitectura pròxima, escultures viàries, etc.)

Ser capaç de realitzar una reflexió, crítica i una exposició argumentada sobre els temes tractats a l'aula, tant de forma oral com escrita.

Ser capaç de relacionar-se amb altres assignatures per realitzar en un futur un ensenyament/aprenentatge de forma globalitzada.

Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.

Utilitzar i integrar diferents tipus de materials artístics per executar les diverses propostes plàstiques.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció: Què és l'Educació Artística?

Valors educatius: aportacions de l'Educació Artística al currículum escolar i al desenvolupament humà.

2. Percepció, expressió i comunicació.

- Observació del mitjà natural i de l'obra d'art.
- Qualitats de la imatge: representació, simbolització i abstracció.
- Memòria visual: ensenyament amb imatges.

3. Llenguatge plàstic i alfabetització visual

- Conceptes bàsics: alfabetització visual i multimèdia.
- Elements de la imatge: punt, línia, forma, textura, color, espai i volum.
- La composició artística.

4. Processos experimentals: l'expressió bi i tridimensional.

- Materials i tècniques gráfico-plàstiques: dibuix, pintura, collage, modelatge, art d'acció, instal·lacions, intervencions, body-art, grafiti...

5. Anàlisi del desplegament del dibuix en els xiquets en l'etapa d'Educació Primària.

- Etapes de l'expressió gràfica: gargot, pre-esquemàtica, esquemàtica, realisme i naturalisme. Aproximació a una comprensió artística del treball creatiu dels infants.

6. Aspectes metodològics: presència de l'Expressió Plàstica y Visual en el currículum d'Educació Primària.

- Anàlisi del currículum escolar d'Educació Primària.
- L'Expressió Plàstica en la programació d'aula.
- Recursos didàctics i activitats en l'Educació Plàstica.

7. Apreciació i anàlisi estàtica dels moviments artístics.

- Utilització de les obres i produccions de la cultura visual com a estratègia didàctica.
- Lectura crítica de les imatges
- Els entorns no formals i informals com a recurs i mitjà d'aprenentatge: museus, galeries, centres comercials, acadèmies, televisió, internet...

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	8,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	32,00
Estudi i treball autònom	24,00
Preparació de classes	15,00
Preparació d'activitats d'avaluació	7,00
Resolució de casos pràctics	4,00
Total hores	90,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia proposada està basada en:

- Classes presencials de caràcter teòric-pràctic
- Exposicions orals
- Treballs pràctics, individuals i en grup
- Debats d'opinió, lectura i comentari de bibliografia
- Anàlisi de propostes metodològiques per a la seua aplicació didàctica a l'aula d'Educació Primària
- Programació de temps de classe a l'aire lliure, on l'alumnat pugua construir projectes pràctics, portant dispositius mòbils, utilitzant els espais oberts com a context i/o referència en l'observació d'allò real.
- Es realitzaran altres activitats fora de l'aula, com visites a museus i exposicions d'art (algunes d'elles plantejades durant les Setmanes Complementàries de la Facultat de Formació del Professorat).

AVALUACIÓ

En l'avaluació es tindrà en compte tant els coneixements adquirits, referents als temes estudiats i desenvolupats en les diverses propostes metodològiques dels continguts i

resultats de l'aprenentatge, així com la reflexió i assimilació dels conceptes presentats en els debats teòrics.

Hi ha dues modalitats d'avaluació: A) avaluació contínua, o B) examen final.

Modalitat A. AVALUACIÓ CONTINUA

Per a aplicar l'avaluació contínua, l'alumnat haurà d'assistir, com a mínim, un 80% del total de les classes presencials (màxim 6 faltes no justificades).

El sistema d'avaluació emprat serà l'AVALUACIÓ CONTÍNUA (que inclou la inicial, la formativa i la sumativa).

Avaluació inicial: la que es realitza a primers de curs per a conèixer els coneixements previs dels alumnes/as respecte a la matèria.

Avaluació formativa: la que s'ha dut a terme durant tot el curs.

Avaluació sumativa: s'inclou en les anteriors i és balanç i conclusió de totes elles.

L'avaluació contínua requereix:

-L'assistència i participació en classe.

-El seguiment del procés dut a terme per l'alumnat en la realització de les activitats, tant en l'aula com fora d'ella en els temps dedicats a l'ensenyament.

-L'actitud i predisposició per a l'aprenentatge.

-Avaluació del treball desenvolupat durant les Setmanes Complementàries mitjançant:

¿ Assistència a les activitats programades.

¿ Presentació per escrit d'un treball de reflexió relacionat amb els temes tractats.

Criteris de l'avaluació contínua:

No cal aprovar tots els treballs perquè poden promediar-se les qualificacions de tots ells.

Cada docent podrà establir uns percentatges dins dels rangs següents.

-80% -100% de la qualificació es correspon a l'avaluació del treball col·laboratiu i el treball individual. El pes del treball col·laboratiu i individual serà de 50% \pm 20% per a cadascuna de les dues modalitats, a convenir per cada docent. Cada projecte, activitat o unitat podrà ponderar en funció de la seua complexitat, durada...

-0% -5% Negociació amb l'alumnat per a considerar altres tipus d'avaluació: co-avaluació, avaluacions recíproques, rúbriques consensuades, autoavaluació, aspectes actitudinals.

-0-20%. Assistència classe.

S'accepta la justificació de falta d'assistència puntual si es documenta mitjançant justificat signat per l'organisme competent.

OBSERVACIONS:

Tots aquests aspectes es contemplaran tant en l'avaluació individual com en la de grup.

Modalitat B. EXAMEN FINAL

L'alumnat que no s'ajuste a la dinàmica establida per a l'avaluació contínua podran presentar-se a una prova final de tota la matèria mitjançant la modalitat B.

L'examen serà teòric-pràctic en la mateixa proporció que tenen la part teòrica i pràctica a l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA

ARNHEIM, R. (1985). El pensamiento visual. Eudeba. -ARNHEIM, R. (1993). Consideraciones sobre la educación artística. Paidós. -EFLAND, A. D. (2004). Arte y cognición, la integración de las artes visuales. Octaedro EUB. -EISNER, E.W. (1995): Educar la visión artística. Paidós. -FREEDMAN, K. (2006). Enseñar la Cultura Visual. Currículum, estética y la vida social del arte. Octaedro. -GARDNER, H. (1994). Educación Artística y desarrollo humano. Paidós. -HERNÁNDEZ, F. (1999). La importancia de aprender a interpretar la Cultura Visual. Octaedro. -LOWENFELD, V. y BRITAIN, L. N. (1985). Desarrollo de la capacidad creadora. Kapelusz. -MARÍN, R. (coord.) (2003). Didáctica de la Educación Artística. Pearson. - MARÍN VIADEL, R., ROLDÁN, J. y CAEIRO RODRÍGUEZ, M. (Eds.) (2020). Aprendiendo a enseñar artes visuales: un enfoque A/R/Togràfico. Tirant Lo Blanch. -READ, H. (1991). La educación por el arte. Paidós. -SCHILLER, F. (2019). Cartas sobre la educación estética de la humanidad. Acantilado. -STERN, A. (2016). Del dibujo infantil a la semiología de la expresión. Introducción a otra mirada sobre el trazo. Samaruc. -VIGOTSKY L.S. (1997). La imaginación y el arte en la Infancia. Ensayo psicológico. Fontamara. -TISHMAN, S. (2017). Slow Looking: The Art and Practice of Learning Through Observation. Routledge. Creatividad. Santander: Fundación Botín. -VV.AA (2014). Artes y Emociones que potencian la Creatividad. Santander: Fundación Botín. -VAN DER LINDEN, S. (2006). Lire l'album. Paris: L'Atelier du poisson soluble. -VIGOTSKY, L.S. (1982): La imaginación y el arte en la infancia. Madrid: Akal. -WONG, W. (1982). Fundamentos del diseño bi y tridimensional. Barcelona: Gustavo Gili. -YENAWINE, P. (2013). Visual Thinking Strategies: Using Art to Deepen Learning Across School Disciplines. Massachusetts: Harvard Education PR.

ALONSO-SANZ, A. (2023). Miradas diversas para la escuela que deseamos: coeducación inclusiva con artes. Colección Horizontes Universidad. Octaedro. -BANG, M. (2016). Picture This: How Pictures Work. San Francisco: Chronicle Books. -HUERTA, R. (2019). Arte para Primaria. Barcelona: UOC. KELLOGG, R. (1979). Análisis de la Expresión Plástica en Preescolar. Madrid:Cinca. -LÓPEZ FEZ CAO, M. (2015). Para qué el arte: Reflexiones en torno al arte y su educación en tiempos de crisis. Madrid: Fundamentos. - L¿ECUYER, C. (2017). Educar en la admiración. Barcelona: Plataforma Actual. -MESIAS, J. M. (2019). Educación artística sensible. Cartografía contemporánea para Arteducadores. Barcelona: Graó. -MORA, FRANCISCO. (2013). Neuroeducación. Madrid:Alianza Editorial. -NODELMAN, P. (2006). Words about pictures: The narrative art of children's picture books. University of Georgia Press. -STERN, A. (2008). Del dibujo infantil a la semiología de la expresión. Valencia: Carena. -VV.AA. (2001). La Educación visual y plástica hoy. Educar la mirada, la mano y el pensamiento. Barcelona: Graó. -VV.AA (2012). Buenos días Creatividad. Santander: Fundación Botín. -VV.AA (2014). Artes y Emociones que potencian la Creatividad. Santander: Fundación Botín. -VAN DER LINDEN, S. (2006). Lire l'album. Paris: L'Atelier du poisson soluble. - VIGOTSKY, L.S. (1982): La imaginación y el arte en la infancia. Madrid: Akal. -WONG, W. (1982). Fundamentos del diseño bi y tridimensional. Barcelona: Gustavo Gili. -YENAWINE, P. (2013). Visual Thinking Strategies: Using Art to Deepen Learning Across School Disciplines. Massachusetts: Harvard Education PR.